

Cymorth yn dilyn marwolaeth

Help ymarferol
pan fydd rhywun
yn marw

DWP

Adran Gwaith
a Phensiynau

Mae cael y wybodaeth a'r help cywir pan fydd rhywun yn marw yn hanfodol. Mae'r daflen hon yn dweud wrthyhych beth sydd angen i chi ei wneud ar ôl marwolaeth. Nid yw'n mynd i fanylion, ond mae'n egluro o ble y gallwch gael rhagor o wybodaeth a phwy i gysylltu ag ef. Efallai y gall sefydliadau eraill hefyd eich helpu.

Cofrestru marwolaeth

Pan fydd rhywun wedi marw, un o'r pethau cyntaf y bydd angen i chi ei wneud yw cofrestru'r farwolaeth. Yng Nghymru a Lloegr mae angen i chi wneud hyn o fewn pum diwrnod fel arfer.

Os oedd y farwolaeth yn un sydyn neu'n annisgwyl, gall yr heddlu neu staff meddygol gyfeirio'r mater at grwner.

Os oes angen post mortem neu gwest, ni ellir cofrestru'r farwolaeth nes i chi gael caniatâd i wneud hynny.

www.direct.gov.uk/marwolaeth

neu dewch o hyd i'ch cofrestrydd
lleol yn y llyfr ffôn

Beth i'w wneud nesaf

Gall hon fod yn adeg anodd iawn, ond mae'n bwysig:

- dweud wrth bawb sydd angen gwybod
- dod o hyd i'r ewyllys (os oes un)
- dechrau trefnu'r angladd.

Mae rhestr wirio ddefnyddiol o bwy y dylid eu hysbysu, a beth sydd angen i chi ei wneud yn www.direct.gov.uk/marwolaeth

Ewyllysiau ac etifeddiant

Dylai ewyllys egluro sut yr hoffai rhywun i'w 'ystâd' (arian ac eiddo) gael ei rhannu. Yr 'ysgutor' fydd yn trefnu hyn. Dylai'r ewyllys nodi pwy yw'r ysgutor. I gael rhagor o wybodaeth, ewch i **www.direct.gov.uk/marwolaeth** ac ewch i'r adran 'Ewyllysiau a phrofiant'. Mae'r adran hon hefyd yn egluro beth i'w wneud os nad oes ewyllys.

Trefnu angladd

Ni allwch gynnal yr angladd nes bod gennych dystysgrif ar gyfer claddu neu amlosgi. Os cyfeirir y farwolaeth at y crwner, gall hyn achosi oedi o ran pryd y gallwch gynnal yr angladd.

Dylech edrych i weld a adawodd y person gyfarwyddiadau ysgrifenedig neu ewyllys yn nodi ei ddymuniadau. Os na wnaeth hyn, cyfrifoldeb y perthnasau a'r ysgutor yw penderfynu a ddylid claddu neu amlosgi.

Gallwch ddefnyddio gwasanaethau trefnydd angladdau, neu drefnu'r angladd eich hun.

Os penderfynwch beidio â defnyddio trefnydd angladdau, dylech gysylltu ag adran mynwentydd ac amlosgfeydd eich cyngor lleol i gael cyngor.

www.direct.gov.uk/marwolaeth

Cymorth ariannol

Talu am yr angladd

Dylech bob amser wybod sut y caiff costau angladd eu talu.

Efallai bod y person sydd wedi marw wedi gwneud cynlluniau, fel:

- polisi yswiriant bywyd
- cynllun angladd
- cynllun pensiwn cyflogwr neu gynllun pensiwn personol
- undebau llafur neu glybiau darbodus.

Efallai y gallech gael Taliad Angladd os ydych chi neu'ch partner yn cael budd-daliadau penodol. Os oedd y sawl a fu farw yn bensiynwr rhyfel, efallai y gallech hefyd gael help gyda chostau angladd.

I gael gwybodaeth am Daliad Angladd, ewch i

www.direct.gov.uk/budd-daliadau

I gael help gyda chostau angladd ar gyfer pensiynwr rhyfel, ewch i **www.veterans-uk.info**

Budd-daliadau profedigaeth

Os yw eich gŵr, gwraig neu bartner sifil wedi marw efallai y cewch fudd-daliadau profedigaeth.

Gallwch gael rhagor o wybodaeth yn
www.direct.gov.uk/budd-dalprofedigaeth

Mae gennym hefyd daflenni gwybodaeth sylfaenol sy'n cwmpasu:

- Cymorth os ydych yn sâl neu'n anabl
- Cymorth ar gyfer gofalwyr
- Cymorth i rieni a gwarcheidwaid
- Cymorth os ydych yn ystyried ymddeol
- Cymorth os ydych yn chwilio am waith.

Mae'r wybodaeth hon mewn fformatau eraill ar gais.

Os na allwch ddefnyddio'r rhyngrwyd, gallwch ffonio am daflen fanylach.

Ffôn **0845 606 5065**

Ffôn Testun **0845 604 0210**

Cost galwadau

Ni ddylai galwadau i rifau 0845 o linellau daear BT gostio mwy na 7c y funud a 11c am sefydlu'r alwad. Efallai y byddwch yn talu mwy os defnyddiwch gwmni ffôn arall neu ffôn symudol. Gall galwadau o ffonau symudol gostio hyd at 40c y funud, felly holwch eich darparwr gwasanaeth am gost galwadau. Roedd y prisiau'n gywir ar y dyddiad isod.

Canllaw yn unig yw'r daflen hon ac nid yw'n cwmpasu'r holl amgylchiadau a all godi. Rydym wedi gwneud ein gorau i sicrhau bod y daflen yn gywir ar y dyddiad isod. Mae'n bosibl y bydd rhywfaint o'r wybodaeth wedi'i gorsymleiddio neu'n dod yn llai cywir dros amser, er enghraifft oherwydd newidiadau i'r gyfraith. Rydym yn argymhell eich bod yn cael cyngor annibynnol cyn gwneud penderfyniadau ariannol ar sail y daflen hon.

Nod y Ganolfan Byd Gwaith yw darparu gwasanaeth o safon uchel i'w holl gwsmeriaid. Gallwch gael rhagor o wybodaeth yn ein Siarter Cwsmeriaid yn www.direct.gov.uk/siarterdwp